

ชื่อเรื่อง โปรแกรมฐานข้อมูลพืชพิษและสัตว์พิษที่พบในประเทศไทย

คณะผู้ดำเนินการวิจัย นายณัฐวุฒิ ทิมเกลี้ยง
นายรัชดากร มีศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา อ.นันทวรรณ กิติกรรณากरण
ภาควิชา เกษตรกรรมปฏิบัติ
ปีการศึกษา 2546

บทคัดย่อ

การให้บริการข้อมูลด้านพิษวิทยาจัดเป็นหน้าที่ที่สำคัญหน้าที่หนึ่งของเภสัชกร เนื่องจากคำถามที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพิษในด้านต่าง ๆ นั้น มักเป็นคำถามที่ต้องการคำตอบอย่างถูกต้องและรวดเร็ว เพราะมีเรื่องความปลอดภัยในชีวิตของผู้ป่วยเข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ การเกิดพิษจากพืชและสัตว์เป็นปัญหาหนึ่งของพิษวิทยาที่พบในประเทศไทย ในปี พ.ศ.2524-2530 พบอุบัติเหตุการณพิษจากพืชในผู้ป่วย 420 ราย โดยมีสาเหตุจากเห็ดพิษ 211 ราย และมีสาเหตุจากเมล็ดของพืชพิษ 179 ราย นอกจากนั้น พบผู้ป่วยที่เกิดพิษจากแมงดาทะเล 4 ราย และในปี พ.ศ.2538 พบผู้ป่วยที่เกิดพิษจากการรับประทานไข่มงดาด้วย 71 ราย และในจำนวนนี้มีผู้ป่วยที่ต้องใส่เครื่องช่วยหายใจ และเสียชีวิต 2 ราย ดังนั้น การจัดทำโปรแกรมฐานข้อมูลพืชพิษและสัตว์พิษที่พบในประเทศไทย จึงมีความสำคัญในการให้ข้อมูลในการระบุแหล่งที่มา อาการแสดง และการรักษาเมื่อเกิดอาการพิษจากพืชและสัตว์ เพื่อให้เป็นแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว สำหรับเภสัชกรผู้ให้ข้อมูลด้านพิษวิทยา หรือสามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้สำหรับบุคคลผู้สนใจทั่วไป โดยผู้วิจัยเลือกใช้โปรแกรมจัดการฐานข้อมูลไมโครซอฟท์แอกเซส เวอร์ชัน 97 เพื่อจัดเก็บข้อมูลพืชพิษและสัตว์พิษที่พบรายงานในประเทศไทย และมีหลักฐานทางวิชาการแน่นอนว่าเป็นพืชต่อมนุษย์จริง จำนวนรวมทั้งสิ้น 73 ชนิด ประกอบด้วยฐานข้อมูลพืชพิษจำนวน 51 ชนิด และฐานข้อมูลสัตว์พิษจำนวน 22 ชนิด ซึ่งแบ่งเป็นงูพิษ, แมลงมีพิษ และสัตว์พิษอื่นๆ จำนวน 10, 8 และ 4 ชนิด ตามลำดับ ในฐานข้อมูลจะประกอบด้วยชื่อสามัญ ชื่อท้องถิ่น ชื่อภาษาอังกฤษ ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อวงศ์ รูปภาพ ชนิดของสารพิษที่พบ อาการแสดงเมื่อได้รับพิษ การรักษา และบรรณานุกรมเพื่อใช้เป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมต่อไป นอกจากนั้น ผู้ใช้โปรแกรมยังสามารถเพิ่มฐานข้อมูลได้ด้วยตนเองเมื่อพบข้อมูลเพิ่มเติมในอนาคต โปรแกรมฐานข้อมูลพืชพิษและสัตว์พิษในประเทศไทยนี้ ได้ถูกประเมินความพึงพอใจในรูปแบบ และเนื้อหาของโปรแกรมโดยเภสัชกร และบุคคลทั่วไปจำนวน 30 คน และพบว่ามากกว่าร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจทั้งในรูปแบบและเนื้อหาของโปรแกรมนี้

Title : Database of toxic plants and venomous animal in Thailand

By : Nattawut Timklieng
Ratchadakorn Meesart

Advisor : Nantawam Kitikannakorn

Department : Pharmacy practice

Academic Year : 2003

Abstract

Toxicology information service is one of an important role for a pharmacist. Due to toxicological questions always relate to a safety of patient's life, they require correct and rapid answers. Form 1981-1987, there were 420 cases from poisonous plants. The major causes of plant toxicity were poisoning mushroom and plat seeds. In case of venomous animals, there were 4 incident from horseshoe crabs and 6 cases from puffer fish. In 1995, 71 people were victimed from toxic eggs of the horseshoe crab *Carcinosecorpius rotundicauda*, 19 patients required artificial ventilation for paralyzed respiratory tract and 2 patients were dead. Therefore, the development of toxic plants and venomous animal database should be done as rapid and reliable source for a pharmacist. Microsoft access 97 is considered to be a proper software which an ability to managed a large amount of databases. This study collected 73 poisonous plants and animals which were reported in Thailand and proved to cause toxicity. Fifty-one types of plants and twenty-two types of animals consisting of 10, 8 and 4 types of venomus snakes, insects and others, respectively. Database format includes general and therapeutic information, generic name, local name, english name, scientific name, genus, related picture, toxic substances, symptoms of intoxication, treatment and references for futher information. However, there are many toxic plants and venomous animals which are not represent here because of limited present toxical information. This programme is trial on by 30 pharmacists and interested people. We found that more than 50 percent of user is satisfy in both format and data.

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาานิพนธ์โปรแกรมฐานข้อมูลพืชพิษและสัตว์พิษที่พบในประเทศไทยฉบับนี้ สำเร็จไปได้เป็นอย่างดี โดยได้รับความกรุณาจาก อ.นันทวรรณ กิตติกรรมภรณ์ (อ.นัน) ที่เสียสละเวลาให้โอกาสเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาโครงงาน หุ่นเทแรงกาย แรงใจ และคอยกระตุ้นเตือน ให้รีบทำงาน รวมถึงช่วยเหลือให้คำแนะนำและแนวทางต่าง ๆ ในการทำโครงงานครั้งนี้ รวมทั้งเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ นิสิตชั้นปีที่ 5 (ไนต์ แอป โอม นิค บูม นัท ... แจค เมย์ และอีกหลายคน) ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำโครงงานครั้งนี้เสมอมา และขอขอบคุณ น้องเอ๋ น้องอาร์ม ที่ช่วยเหลือในการจัดและตกแต่งบอร์ดให้สวยงาม

สุดท้ายขอขอบพระคุณท่านคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา และขอขอบพระคุณบิดา มารดาที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้เกิดมาพบเจอแต่สิ่งดี ๆ เช่นนี้

คุณค่าและประโยชน์อันอาจมีได้จากการทำปริญญาานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับบุคคลข้างต้นดังกล่าว และผู้ที่มีได้เอ่ยนาม ที่ได้ช่วยให้โปรแกรมฐานข้อมูลพืชพิษและสัตว์พิษที่พบในประเทศไทยนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นายณัฐวุฒิ ทิมเกลี้ยง
นายรัชดากร มีศาสตร์
24 กุมภาพันธ์ 2547